

Едиција „Мали пословни програми 2“

УПУТСТВО

за инсталацију МПП 2.4

Привредни саветник - Информационе технологије
Београд, јануар 2024.

Садржај

Заједнички део инсталације.....	3
Минимални препоручени хардвер и софтвер	3
Клијент и сервер апликације	3
Инсталација	4
Инсталација неопходних компоненти	4
Сервер.....	9
Клијент	11
Деинсталација.....	14
Проблеми који могу да настану после инсталације	15
Центар за ажурирање.....	16

Заједнички део инсталације

Минимални препоручени хардвер и софтвер

- Минимум процесор са два језгра, 1.5 GHz или бржи
- 4GB, препоручено 8GB или више
- 5GB слободног простора на диску.
- Графичка картица која подржава 1024*768 или већу резолуцију.
- Microsoft Windows 7 / 8 / 10, Microsoft Windows server 2008R2/2012/2016 или новији.

Напомена: *Коришћење кућних варијанти оперативних система*

(Windows 7 Basic, Windows 8 Core, Windows 10 Home) се не препоручује ако се програм користи на више од једног рачунара.

Клијент и сервер апликације

Софтверски пакет подржава рад у мрежи где је могуће у исто време радити у програму са више рачунара. У том случају се одређује један централни рачунар на коме ће се налазити база и коме сви остали рачунари треба да имају приступ. Неопходно је да овај рачунар буде укључен како би остали рачунари могли да раде.

Такође, не постоје препреке да се истовремено ради и на серверу и на клијенту. Клијентски рачунари гледају базу података са централног рачунара са којим морају бити умрежени како би се несметано радило у програму. Клијентски рачунари не морају бити укључени да би се програм користио на серверу или другим клијентским рачунарима.

Приликом инсталације, прво се инсталира сервер (централни рачунар) Малих пословних програма како би се оформила база података, па тек онда клијенти, ако има потребе за њима.

У подразумеваном случају, софтверски пакет користи Windows аутентификацију код повезивања са клијента на сервер. То значи да је корисник који ради на клијенту мора да буде препознат на серверу на основу информација које је дао приликом пријављивања на Windows оперативни систем. У пракси, овај услов је увек испуњен на мрежама које раде са Доменским корисницима (Windows Domain). У случају радне групе, неопходно је да кориснички налог са клијента (корисничко име и шифра) постоји и на серверу.

Ако се софтверски пакет користи у мрежи у којој постоје кућне (непословне) варијанте оперативних система као што су Windows 7 Basic, Windows 8 Core или Windows 10 Home, ово представља проблем јер се код њих не могу лако пренети информације о корисничком налогу са клијента на сервер. У овом случају једно од могућих решења је да се омогући и повезивање путем тзв. SQL Server аутентификације, што је описано у поглављу о прилагођеној инсталацији.

Инсталација

Инсталација програма се преузима са сајта МПП2 (https://download.psit.rs/MPP_V2/installation/MPP_2_4_0_1.exe). Када се заврши преузимање, потребно је покренути отпакивање дуплим кликом на преузету датотеку. Након завршеног отпакивања аутоматски се покреће чаробњак за инсталацију програма. Уколико желите инсталацију увек можете покренути из отпакованог фолдера (најчешће C:\PSIT_INSTALL 2.4) кликом на филе setup.exe.

Напомена за кориснике који прелазе са претходних верзија програма: *Пре инсталације нове верзије програма обавезно архивирати базу података кроз МПП 2 – администрацију.*

Инсталација неопходних компоненти

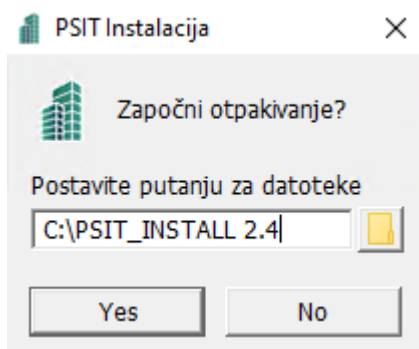
Инсталација ће на свом почетку покушати да инсталира следеће компоненте, ако већ нису инсталиране:

- Windows Installer 4.5
- .NET framework 3.5 SP 1 или .NET framework 4.8 (у зависности од оперативног система)
- Crystal Report Runtime
- Microsoft SQL Server (само на серверском рачунару)

Могуће је да ће, пре инсталације неопходних компоненти, рачунар тражити да се рестартује. Након поновног покретања, потребно је поново покренути инсталацију.

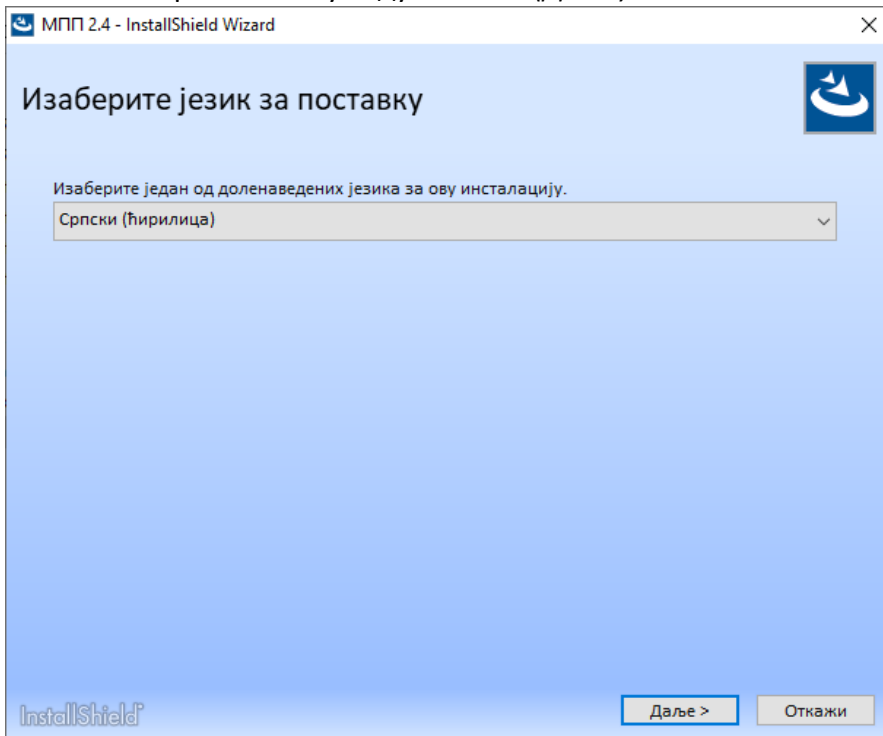
Отпакивање датотека:

Када се кликне на инсталациони фајл, појавиће се екран за отпакивање инсталације. Подразумевана путања је C:\PSIT_INSTALL 2.4, а може се изабрати и друга локација. Отпакивање започиње кликом на Yes.

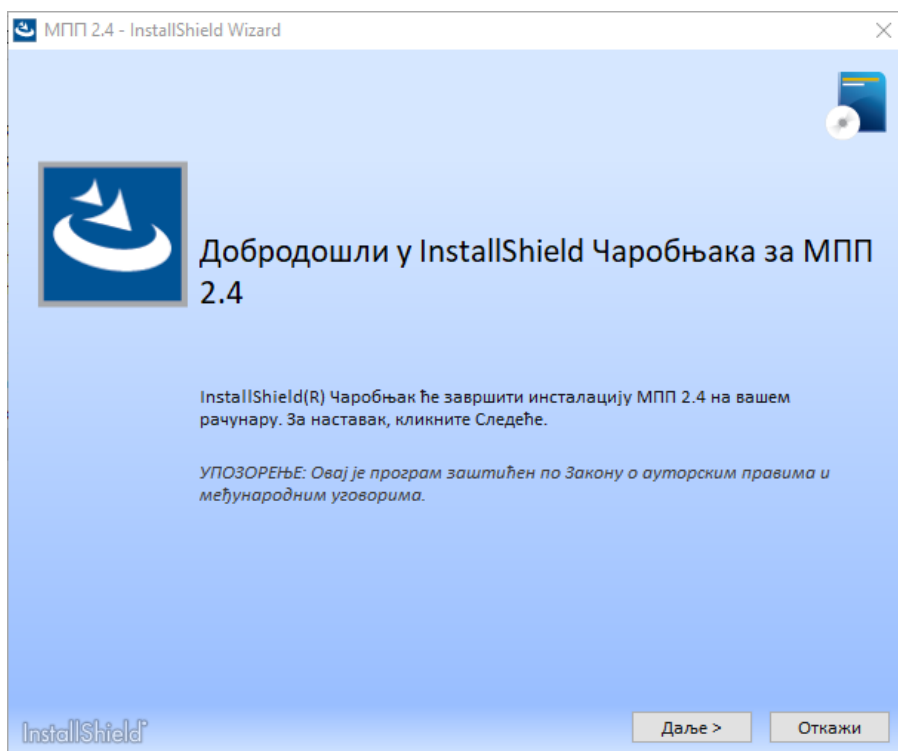

Почетак инсталације:

Када се заврши отпакивање датотека, на почетку главног дела инсталације ће се појавити екран за избор језика инсталације. У падајућем менију се може изабрати српски или енглески језик. Након тога треба кликнути дугме *Next (Даље)*.

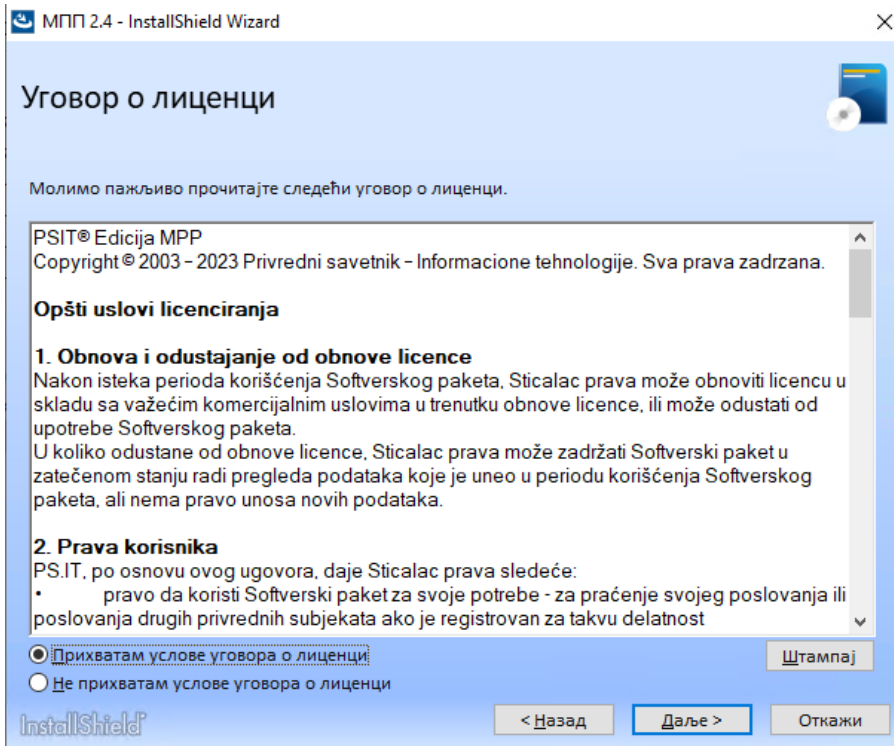

Након тога ће се појавити поздравни екран. Треба кликнути дугме *Next (Даље)* за наставак.

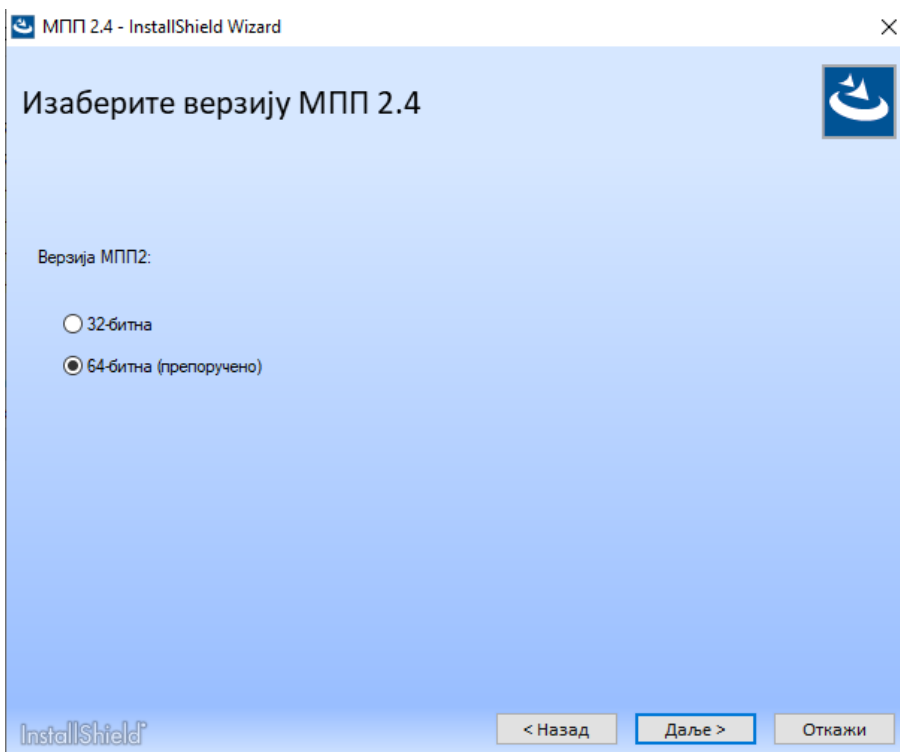
Прихватање услова коришћења:

На овом екрану треба прихватити услове коришћења. Након тога треба кликнути *Next* (Даље).

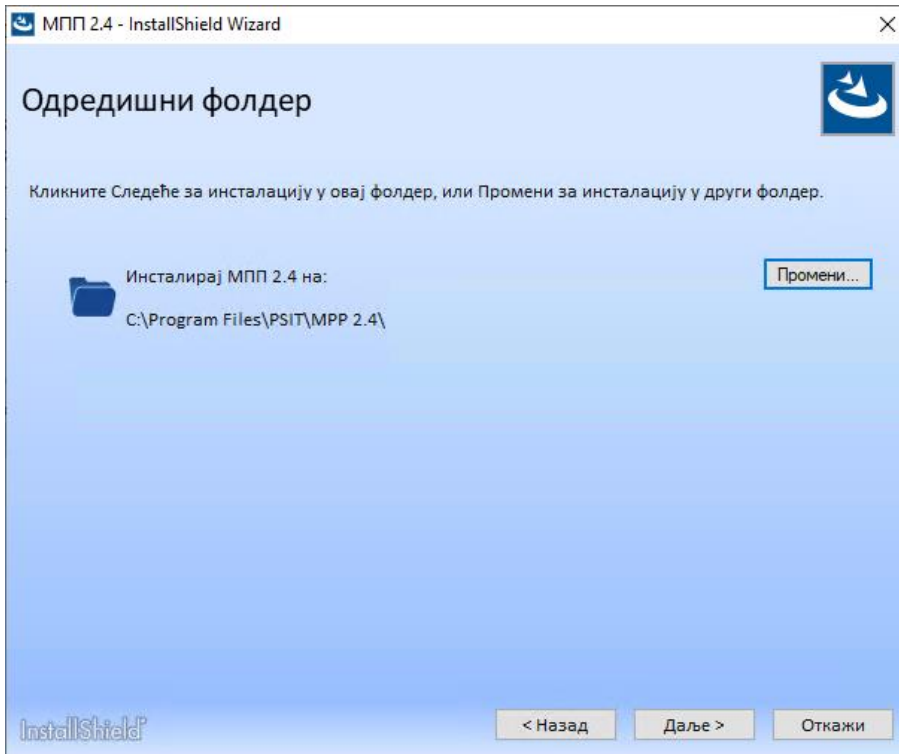
Избор верзије програма:

На овом прозору се бира да ли се инсталира 64-битна или 32-битна верзија апликације у зависности од оперативног система рачунара. Аутоматски ће бити постављена препоручена верзија и ово не би требало мењати.

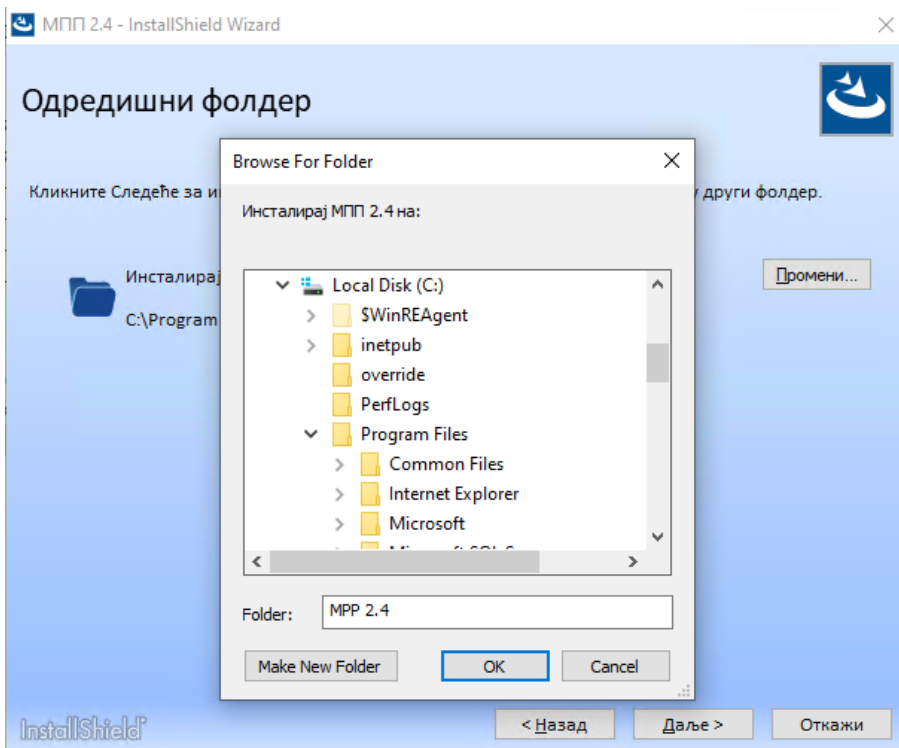

Локација на коју се инсталира програм:

На овом екрану се бира локација на коју се инсталира програм. Наша препорука је да се остави подразумевана локација.

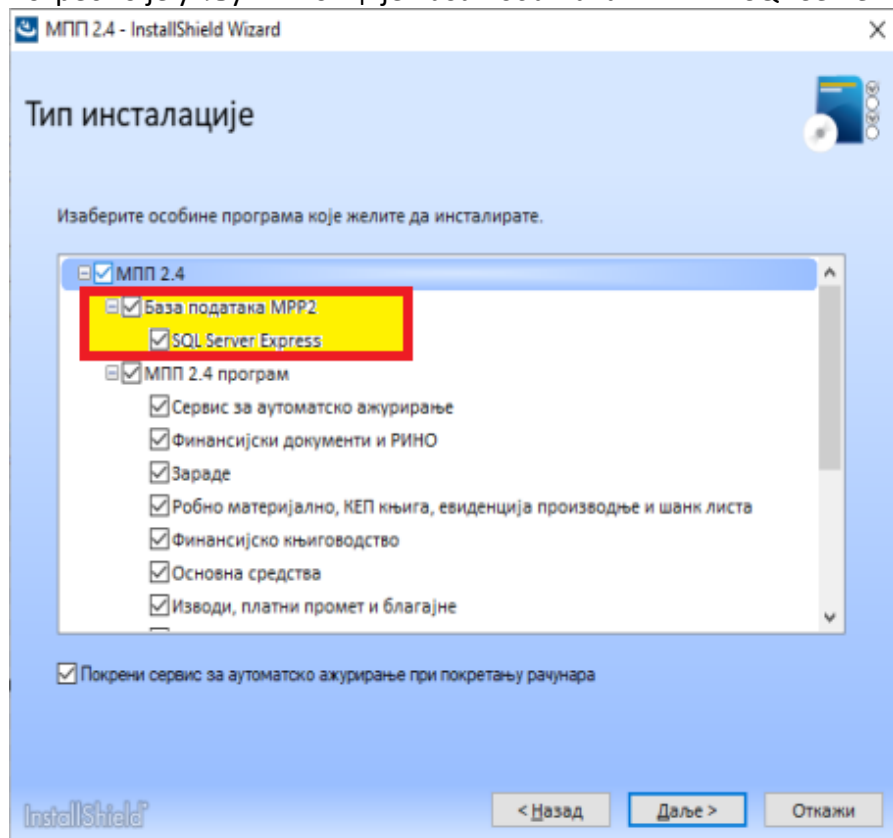

Кликом на дугме *Change (Промени)*, може се променити локација на коју се инсталира програм.

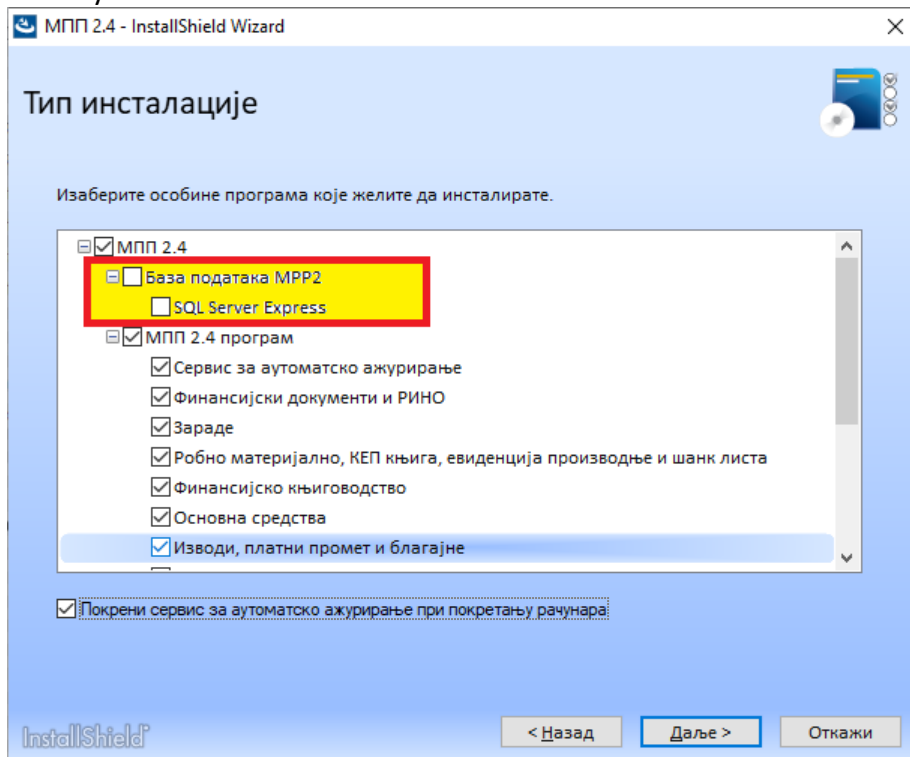

Избор типа инсталације:

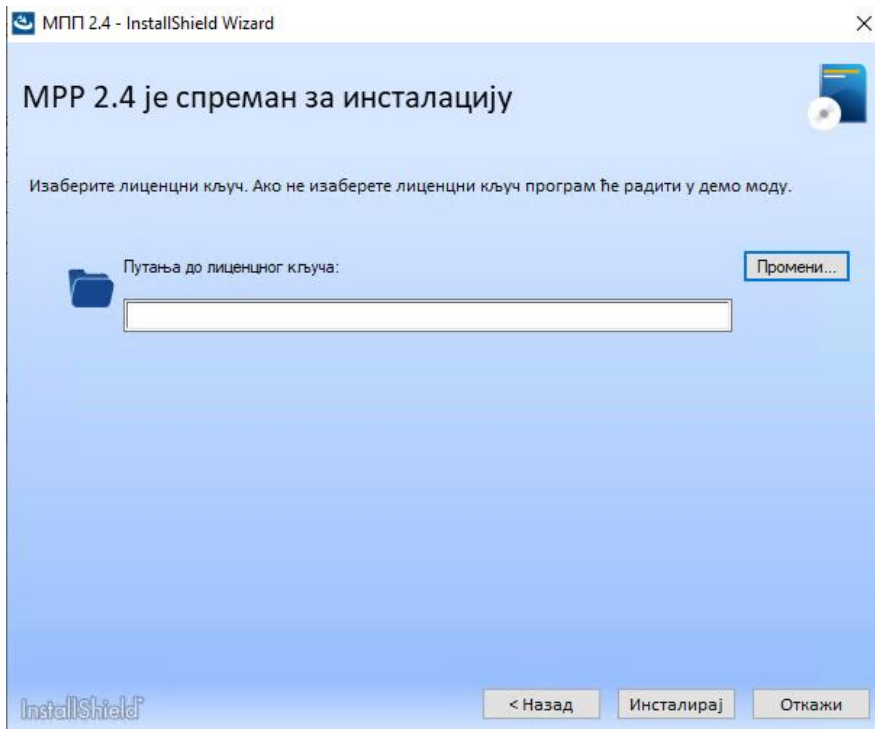
На овом екрану се бира тип инсталације и модули који се инсталирају. За инсталацију **сервера** потребно је укључити опције *База података МПП2* и *SQL Server Express*.

На **клијентским рачунарима** опције *База података МПП2* и *SQL Server Express* треба да буду искључене.

Кликом на *Next (Даље)* отвара се следећи прозор за учитавање лиценцног кључа. Где на дугме *Промени* изаберете путању до фајла са лиценцом који Вам ПС.ИТ доставља на мејл адресе приликом куповине програма. Овај део можете прескочити и накнадно учитати лиценцу.

Кликом на дугме инсталирај (*Install*) покреће се инсталација програма.

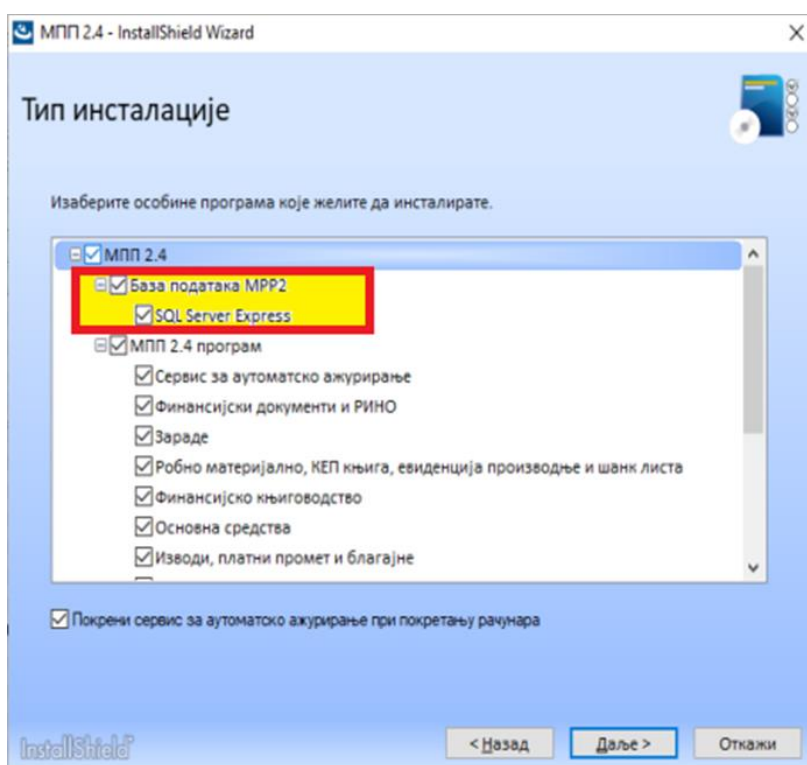
Сервер

Серверска инсталација (*Server*) се бира на рачунару на коме треба да се налази и база података Малих пословних програма 2. Ово је подразумевана инсталација при покретању чаробњака за инсталацију.

Уколико се програм користи само на једном рачунару, ово је опција коју треба изабрати.

Уколико се програм користи у мрежи, ову опцију треба изабрати на рачунару који ће бити централни за програм и коме сви остали рачунари треба да имају приступ.

За инсталацију сервера потребно је укључити опције **База података МПП2** и **SQL Server Express**.

Након овог поступка потребно је кликнути на дугме *NEXT (Даље)* а затим и *INSTALL (Инсталирај)* и инсталација ће почети.

Напомена: ако већ нису инсталиране, започеће инсталација неопходних компоненти, међу којима је и *Microsoft SQL Server Express*. Ова инсталација може дуже да траје.

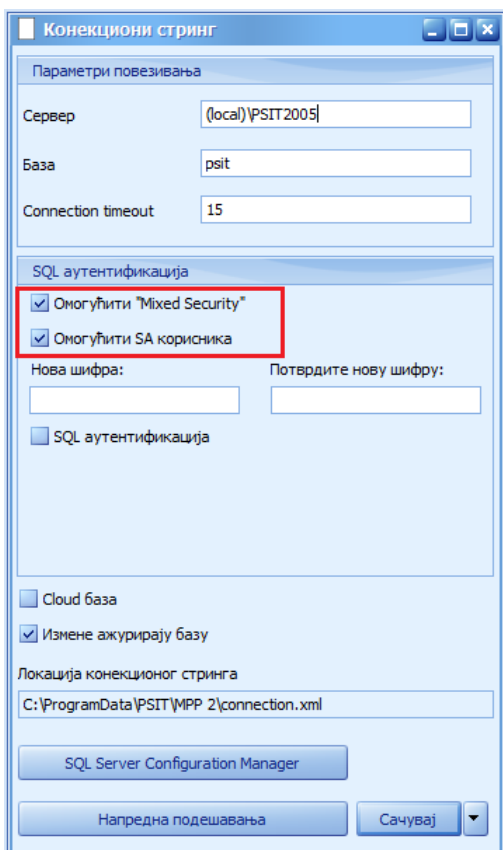
Уколико ће МПП 2.4 да се користи на више рачунара, када се заврши инсталација програма на серверу, потребно је кроз *МПП 2.4 - администрацију* извршити одређена подешавања, како би се клијентски рачунари повезали на базу података на серверу.

Подешавање сервера – Windows аутентификација

У случају Windows аутентификације, након инсталације програма МПП2, потребно је отворити портове на Windows Firewall-у. То ћете урадити у МПП 2.4 - администрацији, у менију Портови, преко опције Отвори портове. Том приликом треба да вам се прикаже неколико порука да су портови са одређеним бројем отворени. Никаква додатна подешавања нису потребна.

Подешавање сервера – SQL Server аутентификација

У менију Рад са базом покрените опцију Параметри повезивања. Означите (чекирајте) опције Омогућити „Mixed Security“ и Омогућити SA корисника. У пољима Нова шифра и Потврди нову шифру унесите неку вашу произвољну шифру која мора да има словне и бројне ознаке (нпр. sifra123) и сачувајте промене. Након тога се такође морају отворити портови као и код *windows аутентификације*.

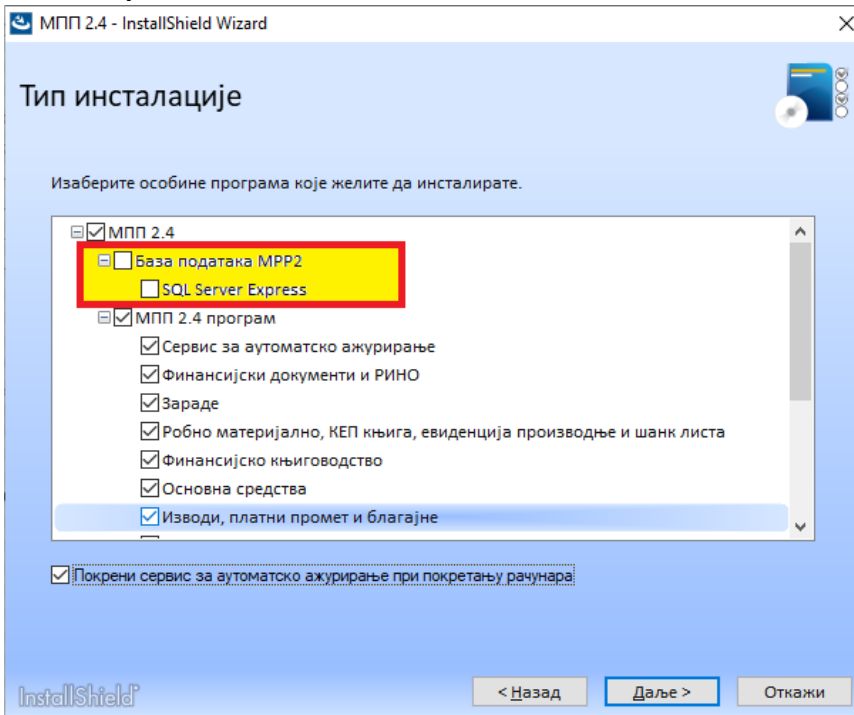

Напомена:

Опција *SQL Server аутентификација* треба да остане **неозначена**. Ова опција је намењена напредним корисницима који имају потребу креирања корисника који се логују у програм преко корисничког имена и шифре. Ова подешавања могу се извршити кроз апликацију *Microsoft SQL Server Management Studio*.

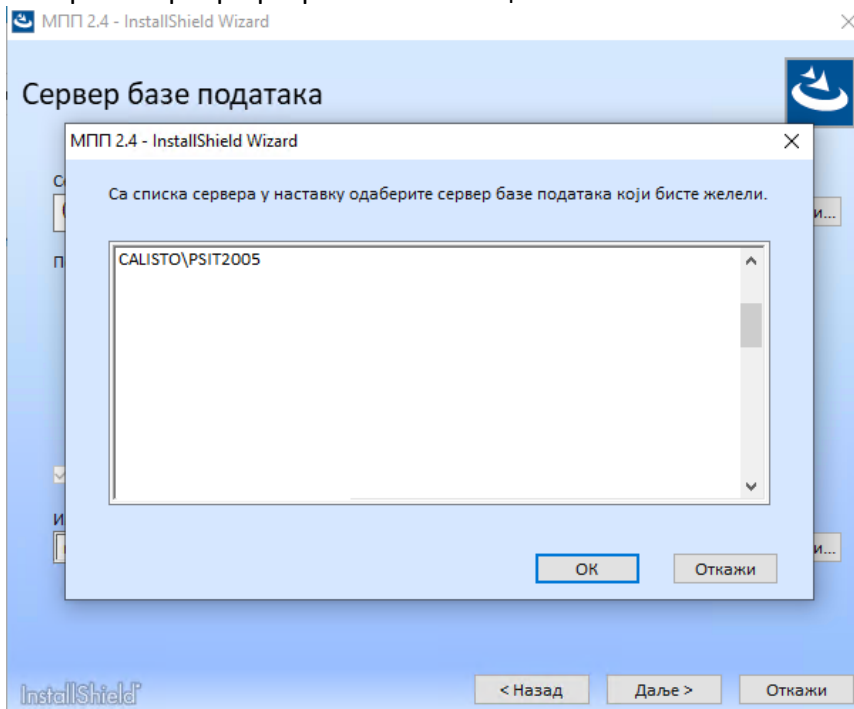
Клијент

Ову опцију треба изабрати ако се програм користи на мрежи и инсталира се на рачунару који није централни, већ се повезује са рачунаром који је сервер података. Клијентска инсталација се бира тако што се у прозору **Setup type (Тип инсталације)** искључе опције **База података МПП2** и **SQL Server Express**.

Избор сервера:

После клика на **Next (Даље)** појавиће се следећи екран, на ком се бирају параметри повезивања са сервером Малих пословних програма. Опција **Database server** омогућава да се унесе мрежно име или IP адреса рачунара који је сервер програма, као и име инстанце SQL Server-а (ако постоји). Подразумевано име инстанце је PSIT2005. Кликом на дугме **Browse (Претражи)** може се изабрати сервер програма и инстанца.

Опција **Connect Using (Повежи се користећи)** одређује начин аутентификације клијента на серверском рачунару.

МПП 2.4 - InstallShield Wizard

Сервер базе података

Сервер базе података с којим се повезујете:

CALISTO\PSIT2005

Повежи се користећи:

Windows овлашћења за проверу идентитета тренутног корисника

Проверу идентитета сервера користећи ИД за пријаву и лозинку у наставку

ИД за пријаву:

sa

Лозинка:

••••••••

Корисничко име и шифра се не чувају у конекционом стрингу (препоручено)

Име каталога базе података:

mAS2

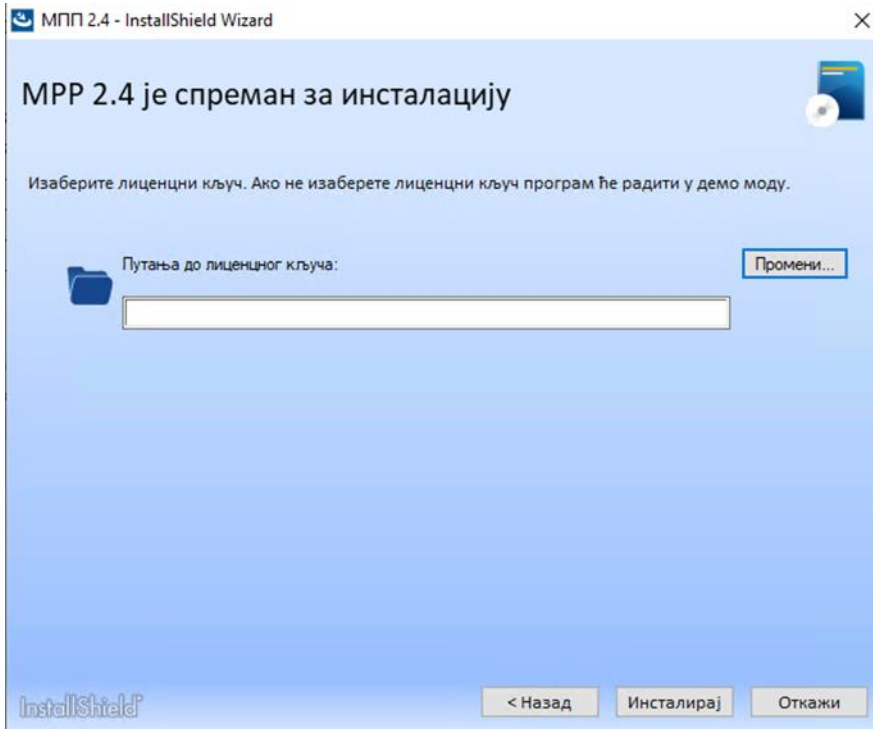
Windows аутентификација – код ове врсте аутентификације користи се име корисника и шифра преко којих се корисник улоговао на Windows. Корисник који ради на клијенту мора да буде препознат на серверу на основу информација које је дао приликом пријављивања на Windows оперативни систем. Једном пријављен корисник на Windows мрежу, исте акредитиве користи и за пријаву на SQL Server. У пракси, овај услов је увек испуњен на мрежама које раде под Windows Domain.

SQL Server аутентификација – код ове врсте аутентификације потребно је уписати корисничко име и шифру за повезивање. Овај начин повезивања се најчешће користи у случају *peer to peer* мрежа, без централизоване локације на којој се чувају кориснички рачуни, као што су Microsoft радне групе (workgroups). Ако се изабере SQL Server аутентификација потребно је укуцати исти LOGIN ID и исту шифру као на серверском рачунару (стандардни LOGIN ID је SA).

Опција *Name of database catalog* одређује име базе података на коју се повезујемо. Ову опцију не треба мењати сем ако је током инсталације сервера промењен назив базе података. Кликком на дугме *Browse (Претражи)* можете изабрати базу података на серверу.

Корисничко име и шифра се не чувају у конекционом стрингу - ова опција је активна само када се укључи SQL Server аутентификација. Ако је ова опција чекирана програм ће тражити од корисника да упише своје креденцијале сваки пут приликом покретања апликације.

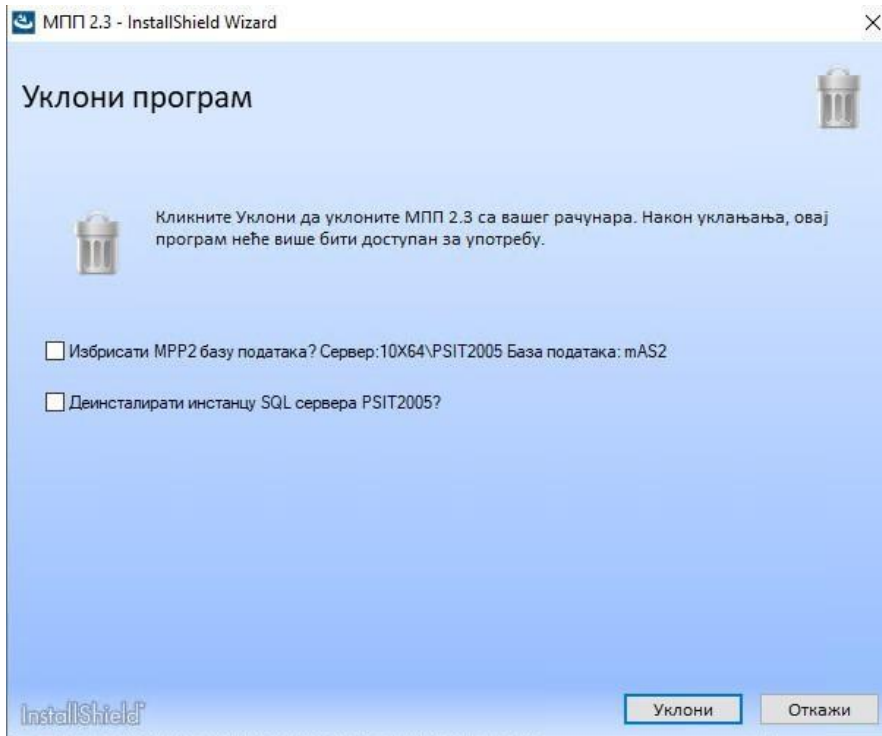
Уколико су унети параметри повезивања исправни, кликом на дугме **Next (Даље)**, појавиће се екран за почетак инсталације. Где на дугме **Промени** изаберете путању до фајла са лиценцом који Вам ПС.ИТ доставља на мејл адресе приликом куповине програма. Овај део можете прескочити и накнадно учитати лиценцу. Кликком на дугме **Install (Инсталирај)** започеће инсталација.

Уколико унети параметри повезивања нису исправни, појавиће се порука да повезивање на Microsoft SQL Server није могуће. Потребно је унети исправне параметре повезивања како би инсталација могла да се настави.

Деинсталација

Апликација се деинсталира кроз **Programs and Features** опцију у Windows оперативном систему (Control Panel/Programs and Features). Треба изабрати Мале пословне програме 2 и изабрати опцију **Uninstall**, а затим на екрану **Remove the Program (Уклони програм)** изабрати опцију **Remove (Уклони)**.

Уколико је у питању серверска инсталација, појавиће се опција да се обрише и база податка Малих пословних програма и/или SQL Express инстанца PSIT2005. Ако не планирате да више користите Мале пословне програме на овом рачунару, можете означити ове опције.

Напомена: Уколико желите да сачувате податке, пре деинсталације обавезно архивирајте базу кроз МПП 2 – администрацију.

Проблеми који могу да настану после инсталације

Неки од основних проблема који могу да настану током коришћења програма, а везани су за инфраструктуру програма су:

Програм после покретања на серверу јавља да не може да се повеже са базом података.

Решење: Покрените SQL Server Configuration Manager (Start → All Programs → Microsoft SQL Server → Configuration Tools). У групи SQL ServerServices уверите се да ради сервис SQL Server (PSIT2005). Ако не ради, покрените га.

Програм покренут на клијенту јавља да не може да пронађе сервер.

Решење 1: На серверу покрените SQL Server Configuration Manager (Start → All Programs → Microsoft SQL Server → Configuration Tools). У групи SQL ServerServices уверите се да ради сервис SQL Server Browser.

Решење 2: Могуће је да није добро написано мрежно име сервера у параметрима повезивања. Покрените административну конзолу Малих пословних програма 2.4 (у доњем десном углу поред сата у таскбару наћићете иконицу МПП2.4 програма → десни клик миша на иконицу → Покрени МПП2 админ → Покрени МПП2 админ(run as administrator)). У административном делу програма изаберите опцију *Ради са базом – Параметри повезивања* → *напредна подешавања* ту можете изменити назив сервера, шифру и тестирати конекцију са базом.

Решење 3: Постоји firewall који блокира комуникацију између клијента и сервера. Да би комуникација функционисала, неопходно је да буду отворени портови. Уколико је укључен Windows Firewall административна конзола Малих пословних програма 2.4 има опцију да отвори ове портове. Покрените административну конзолу Малих пословних програма 2.4 (у доњем десном углу поред сата у таскбару наћићете иконицу МПП2.4 програма – > десни клик миша на иконицу → Покрени МПП2 админ → Покрени МПП2 админ(run as administrator)). Изаберите опцију Портови – Отвори портове. Ово треба урадити и на клијенту и на серверу. Уколико се користи неки други firewall, онда на њему треба отворити ове портове, у складу са његовим корисничким упутством.

Програм покренути на клијенту јавља да не може да аутентификује на серверу.

Решење 1: Било клијент било сервер су инсталирани на неким од кућних (не-пословних) варијанти оперативних система као што су Windows 7 Basic, Windows 8 Core, Windows 10 Home, Windows 11 Home. Ове верзије оперативних система не подржавају Windows аутентификацију. У том случају треба се пребацити на SQL аутентификацију. За детаљнија упутства треба контактирати техничку подршку ПС.ИТ-а.

Решење 2: Корисничко име и шифра под којим се корисник пријавио на клијенту се не препознају на серверу. Треба се уверити да корисник са тим именом и шифром може да се пријави на сервер. Ако не може, треба то омогућити.

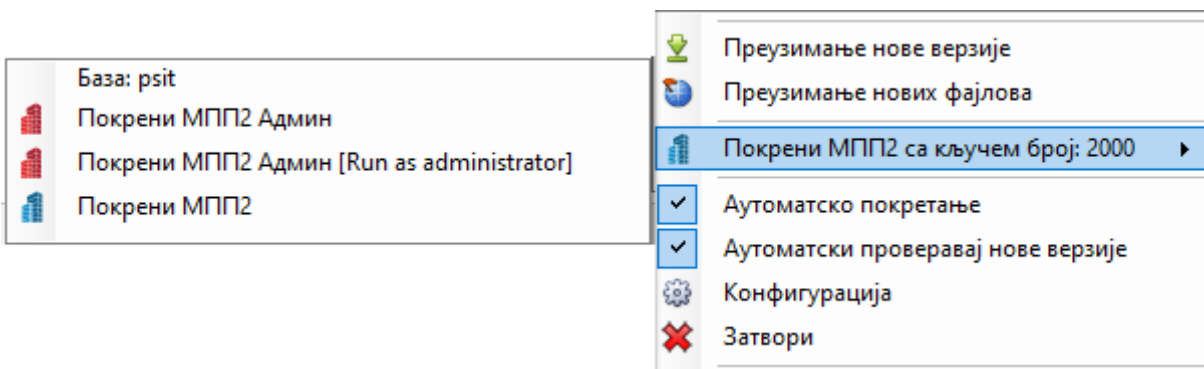
Центар за ажурирање

Приликом инсталације програма МПП 2.4, инсталира се и Центар за ажурирање.

Појавиће се опција у system tray апликацији (плава иконица МПП 2.4) помоћу које је могуће преузимање нових верзија програма, ситних исправки и отварање МПП 2.4 – администрације. За рад овог сервиса неопходна је интернет конекција. Ако рачунар није конектован на интернет или из било ког другог разлога корисник не жели да користи ову опцију, нове верзије програма се могу преузети са нашег сајта на адреси <http://www.mpp2.rs/>.

Левим двокликом миша на иконицу МПП 2.4 отвара се програм МПП 2.4. Десним кликом на иконицу МПП 2.3 се отвара мени са следећим опцијама:

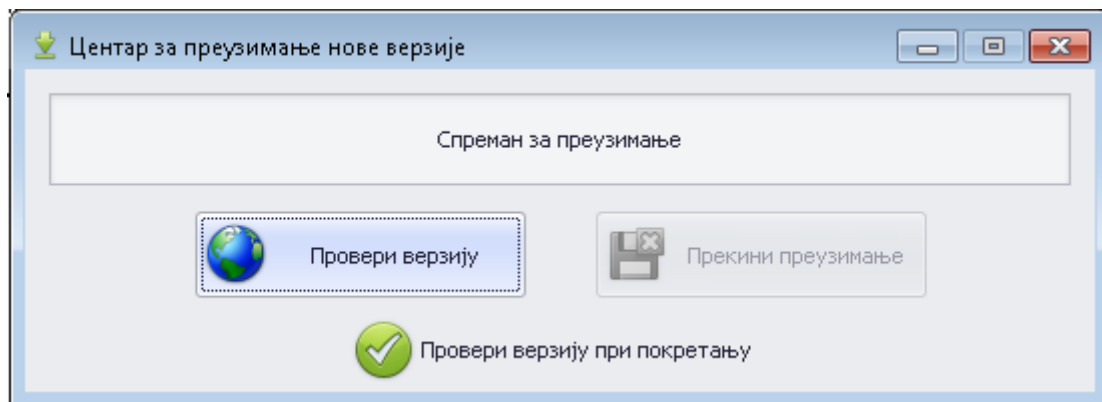

- Преузимање нове верзије
- Преузимање нових фајлова
- Покрени МПП2
 - Покрени МПП2 Админ
 - Покрени МПП2 Админ (Run as administrator)
 - Покрени МПП2
- Аутоматско покретање
- Аутоматски проверавај нове верзије
- Конфигурација
- Затвори

Преузимање нове верзије

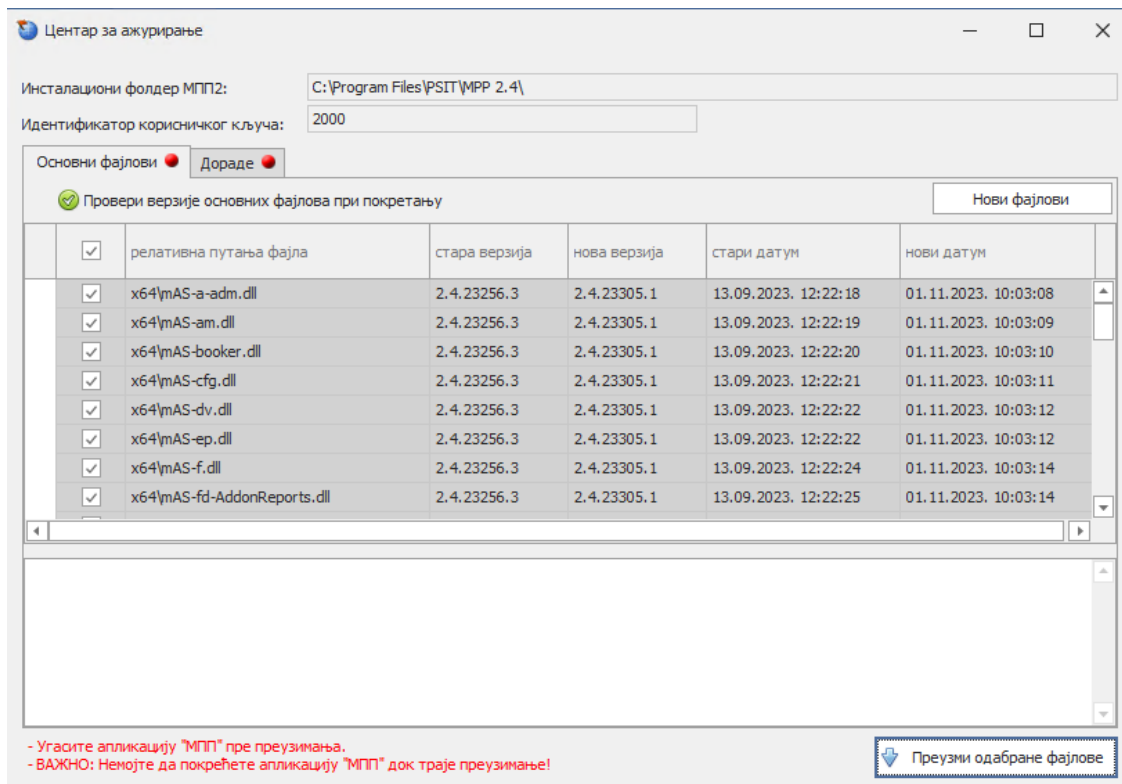
Кликом на ову опцију отвара се прозор за проверу да ли постоји новија верзија програма МПП 2.4 од тренутно инсталиране верзије. Уколико је укључена опција *Провери верзију при покретању* и ако постоји новија верзија од тренутно инсталиране, појавиће се прозор за преузимање нове верзије приликом покретања програма. Када се заврши преузимање нове верзије, појавиће се прозор са питањем *Да ли желите да покренете инсталацију?* Кликом на дугме *Да* започеће инсталација.

Напомена: Препорука је да се пре инсталације нове верзије програма архивира база података кроз МПП 2 – администрацију.

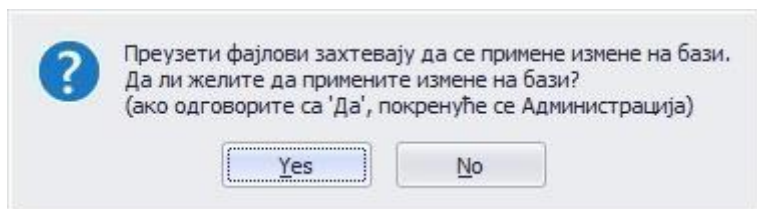

Преузимање нових фајлова

Ако постоје исправке основних фајлова у званичној верзији програма, могу се преузети кроз ову опцију, без чекања на излазак нове званичне верзије. Ова опција шаље верзију инсталиране апликације ПС.ИТ сервису и проверава да ли постоје исправке (новије верзије фајлова).

Кликом на дугме *Нови фајлови* добија се списак фајлова који постоје на серверу, а новији су од фајлова који су инсталирани на локалном рачунару. Уколико такви фајлови постоје, могуће их је обележити за преузимање. Пре него што се кликне на опцију *Преузми одабране фајлове* треба искључити програм МПП 2.4 уколико је укључен. Када се фајлови преузму, постављају се уместо постојећих на локалном рачунару. Уколико је преузет и фајл са називом *mAS-sql-scripts.dll* онда се на серверском рачунару после преузимања појављује и порука да је неопходно применити измене на бази у МПП 2 – администрацији. Отвориће се прозор са питањем *Да ли желите да примените измене на бази?* Треба одговорити са *Да (Yes)*, како би се аутоматски отворила МПП 2 – администрација и извршила примена неопходних измена.

Напомена: Испод табеле са фајловима за преузимање налазе се информације које су исправке/побољшања урађени у најновијој верзији фајлова.

На исти начин се могу преузети и дораде или измене дорада које су рађене за конкретног корисника, провером верзије дораде и лиценцног кључа. Потребно је кликнути на картицу *Дораде*, па на дугме *Нове дораде*. Када се означе фајлови за преузимање, потребно је кликнути на дугме *Преузми одабране фајлове*.

Центар за ажурирање

Инсталациони фолдер МПП2: C:\Program Files\PSIT\MPP 2.4\

Идентификатор корисничког кључа: 2000

Основни фајлови Дораде

Провери верзије дорада при покретању Нове дораде

☒	релативна путања фајла	стара верзија	нова верзија	стари датум	нови датум
☒	x64\mAS-cc.dll		2.4.23305.3		01.11.2023. 13:46:05
☒	x64\mAS-cc.dll.config				29.03.2023. 14:09:59
☒	x64\mAS-cc.pdb				01.11.2023. 13:45:53
☒	x64\mAS-fd-Addon-Report-PSIT-desni.dll		2.4.23249.2		06.09.2023. 15:16:42
☒	x64\mAS-fd-Addon-Report-PSIT-desni.pdb				06.09.2023. 15:16:40
☒	x64\mAS-fd-AddonReports-Sifra.dll		2.4.23250.2		07.09.2023. 15:06:10
☒	x64\mAS-fd-AddonReports-Sifra.pdb				07.09.2023. 15:06:07
☒	x64\mAS-fd-AddonReports-ugovor.dll		2.4.23250.2		07.09.2023. 15:04:50

- Угасите апликацију "МПП" пре преузимања.
- ВАЖНО: Немојте да покрећете апликацију "МПП" док траје преузимање!

Преузми одабране фајлове

Покрени МПП2

Кроз ову опцију се покреће програм МПП 2.4.

Покрени МПП2 Админ

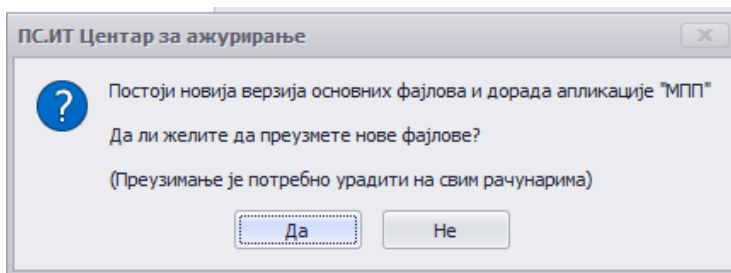
Кроз ову опцију се покреће МПП 2 – администрација. То је административна конзола која представља посебан режим рада апликације који се користи за администрацију софтверског пакета. Може се изабрати да ли се покреће са или без администраторских привилегија.

Аутоматско покретање

Када је означена ова опција, Центар за ажурирање ће се покретати приликом покретања рачунара. У супротном, покретаће се само приликом покретања МПП 2 апликације.

Аутоматски проверавај нове верзије

Када је означена ова опција, уколико постоје нове верзије основних фајлова и/или дорада, аутоматски ће се појавити прозор за преузимање нових фајлова.

Конфигурација

У корисничком интерфејсу system tray апликације постоји адреса сервиса са које се преузимају ситне измене. Ова адреса се може мењати да би се:

- омогућила промена адресе сервиса и без повезаности са изменама
- да би се омогућило напредним корисницима да сами постављају фајлове које желе да буду инсталирани свим клијентима у њиховој мрежи. У овом случају код корисника мора да буде и инсталиран и конфигуриран сервер за слање фајлова са изменама.

Затвори

Кроз ову опцију се затвара центар за ажурирање података.